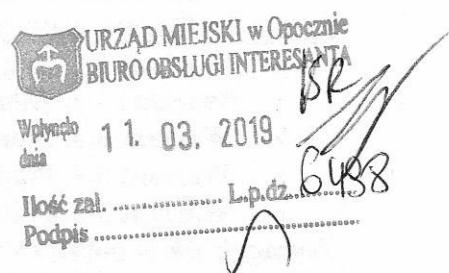

ŁODR z/s w Bratoszewicach

PZDR Opoczno

Ul. Piotrkowska 49, 26-300 Opoczno

ŁÓDZKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
z siedzibą w Bratoszewicach
Powiatowy Zespół
Doradztwa Rolniczego Opoczno
26-300 Opoczno, ul. Piotrkowska 49

Urząd Miejski w Opocznie

W odpowiedzi na pismo z dnia 12.02.2019 r przekazujemy informacje na temat:

Funkcjonowanie w Gminie Opoczno unijnych programów dotyczących rolnictwa

1. Program rolnośrodowiskowo- klimatyczny i rolnictwo ekologiczne

Lista dostępnych pakietów programu rolnośrodowiskowo-klimatycznego:

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Pakiet 2. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Pakiet 3. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Pakiet 4. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Pakiet 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Pakiet 6. Ochrona gleb i wód

Pakiet 7. Strefy buforowe i miedze śródpolne

Pakiet. 1. Rolnictwo zrównoważone

Płatność przyznawana tylko do gruntów ornych

Degresywność:

Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w wysokości:

1) 100 % płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 10 ha;

2) 50 % płatności – za powierzchnię od 10,1 do 20 ha;

Pakiet 2. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

- **Wariant 2.1.** Ochrona siedlisk lęgowych ptaków
- **Wariant 2.2.** Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe
- **Wariant 2.3.** Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla
- **Wariant 2.4.** Murawy

- **Wariant 2.5.** Pónaturalne łąki wilgotne
- **Wariant 2.6.** Pónaturalne łąki świeże

Pakiet 3. Obszary cenne poza obszarami Natura 2000

- **Wariant 3.1.** Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe
- **Wariant 3.2.** Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla
- **Wariant 3.3.** Murawy
- **Wariant 3.4.** Pónaturalne łąki wilgotne
- **Wariant 3.5.** Pónaturalne łąki świeże

Wymogi: jak w pakiecie 2 dla analogicznych wariantów

Pakiet 4. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Cel: Zachowanie lokalnych odmian roślin uprawnych

Pakiet skierowany jest do rolników, którzy czynnie uczestniczą w ochronie i doskonaleniu lokalnych tzn. miejscowych lub starych, zaniechanych w uprawach odmian gatunków roślin uprawnych, a także gatunków roślin uprawnych obecnie zagrożonych erozją genetyczną. Pakiet daje możliwość utrzymywania istniejących zasobów genowych roślin uprawnych *in situ*

Pakiet 4. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

- **Wariant 4.1.** Produkcja lokalnych odmian roślin uprawnych
- **Wariant 4.2.** Wytwarzanie w gospodarstwach rolnych nasion roślin uprawnych istotnych dla zachowania różnorodności biologicznej
- **Wariant 4.3.** Utrzymywanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych
- **Wariant 4.4.** Zakładanie nowych sadów-reintrodukcja starych odmian drzew owocowych.

Pakiet 5. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Cel: Zachowanie rodzimych ras zwierząt poprzez wspieranie i utrzymanie hodowli lokalnych ras odpowiednich gatunków zwierząt zagrożonych wyginięciem, wpisanych do księgi hodowlanej oraz objętych programem ochrony zasobów genetycznych.

- **Wariant 5.1.** Zachowanie lokalnych ras bydła
- **Wariant 5.2.** Zachowanie lokalnych ras koni
- **Wariant 5.3.** Zachowanie lokalnych ras owiec
- **Wariant 5.4.** Zachowanie lokalnych ras świń
- **Wariant 5.5.** Zachowanie lokalnych ras kóz

Pakiet 6. Ochrona gleb i wód

Cel: Odpowiednie użytkowanie gleb, ochrona przed erozją wodną i wietrzną, przeciwdziałanie utracie substancji organicznej w glebie, ochrona wód przed zanieczyszczeniami.

W oparciu o opracowanie eksperckie i przekazane uwagi oraz biorąc pod uwagę potrzebę uproszczenia działania potrzebę ukierunkowania ograniczoność środków finansowych propozycja kontynuacji obecnych 3 wariantów ale z modyfikacjami:

- **Wariant 6.1.** Wsiewki poplonowe;
- **Wariant 6.2.** Międzyplon ozimy;
- **Wariant 6.3.** Międzyplon ścierniskowy.

Degresywność:

Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100 % płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 10 ha;
- 2) 50 % płatności – za powierzchnię od 10,1 do 20 ha;

Pakiet 7. Strefy buforowe i miedze śródpolne

- **Wariant 7.1.** Miedze śródpolne

- **Wariant 7.2.** Remizy śródpolne
- **Wariant 7.3.** Strefy buforowe przy ciekach i akwenach

Cel:

- zwiększenie różnorodności biologicznych obszarów rolnych;
- redukcja zanieczyszczeń obszarowych;
- zwiększenie liczebności owadów zapylających na polu, poprawa warunków pożytkowych dla pszczoł miodnych;
- zapewnienie korzystnych warunków lęgowych, żerowiskowych oraz - osłonowych dla wielu przedstawicieli fauny pól uprawnych;
- ochrona gleb i wód.

Rolnictwo ekologiczne

Lista dostępnych pakietów ekologicznych:

Pakiet 1. Uprawy rolnicze (w okresie konwersji i po okresie konwersji),

Pakiet 2. Uprawy warzywne (w okresie konwersji i po okresie konwersji),

Pakiet 3. Uprawy zielarskie (w okresie konwersji i po okresie konwersji),

Pakiet 4. Uprawy sadownicze + jagodowe (w okresie konwersji i po okresie konwersji),

Wariant 4.1 Uprawy sadownicze i jagodowe

Wariant 4.2. Ekstensywne uprawy sadownicze i jagodowe

Pakiet 5. Uprawy paszowe (w okresie konwersji i po okresie konwersji).

2 .Zalesianie i tworzenie terenu zalesionego

Rodzaj operacji - zalesianie gruntów rolnych lub innych niż rolne, dla których zalesienie stanowi racjonalny sposób zagospodarowania (np. ochrona przed erozją). Zakłada się tu możliwość wykorzystania sukcesji naturalnej w obrębie ww. gruntów.

Koszty kwalifikowalne - koszty założenia uprawy leśnej, w tym koszty ochrony przed zwierzyną oraz koszty utrzymania i pielęgnacji uprawy leśnej oraz ekwiwalent za wyłączenie gruntów z produkcji rolnej.

Beneficjenci - Rolnicy - właściciele gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem stanowiącym własność Skarbu Państwa.

Rodzaj wsparcia

- jednorazowe wsparcie na założenia uprawy leśnej bądź adaptację już istniejącego samosiewu;
- 12 letnia roczna premia na hektar w celu refundacji kosztów utrzymania zalesień i terenu zalesionego, w tym ich pielęgnacji oraz pokrycia utraconych dochodów za wyłączenie gruntu z produkcji rolniczej.

Zasady dotyczące ustanawiania kryteriów wyboru

Przy ustaleniu kryteriów wyboru będą brane pod uwagę preferencje zalesieniowe z uwagi na:

- możliwość łączenia rozdrobnionych drzewostanów,
- przeznaczanie najslabszych gleb do zalesienia,
- spełnienie przez zalesienia funkcji wodochronnych oraz glebochronnych,

- przeciwdziałanie erozji.

Warunki kwalifikowalności

- Warunki wykonania zalesienia określone będą w planie zalesienia sporządzanym przez Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- Do zalesienia będą mogły być przeznaczane grunty przewidziane do zalesienia w planach zagospodarowania przestrzennego;

Kwalifikowane będzie tworzenie nasadzeń gatunkami dostosowanymi do warunków środowiskowych i klimatycznych danego obszaru oraz spełniającymi minimalne wymagania w zakresie ochrony środowiska

Warunki kwalifikowalności

- Zalesienia gruntów rolnych będą wykonywane na gruntach rolnych użytkowanych jako grunty orne oraz sady;
- Tworzenie terenu zalesionego będzie mogło być wykonywane na odłogowanych gruntach rolniczych, w szczególności z samosiewem drzew rodzimych gatunków lasotwórczych oraz na innych gruntach odłogowanych wymagających ochrony przed erozją;
- Zalesienia będą wykonywane zgodnie z wymogami ochrony przeciwpożarowej.

Warunki kwalifikowalności

- Minimalna powierzchnia zalesienia będzie wynosić więcej niż 0gruntu do zalesienia zgłaszana w okresie programowania 2014-2020 przez jednego beneficjenta nie będzie większa niż 20 ha.
- 5 ha, przy szerokości zalesionej działki – większej niż 20 m, z wyjątkiem gruntów graniczących z lasem;
- Maksymalna powierzchnia

Wysokość pomocy

Wysokość pomocy będzie zróżnicowana m.in w zależności od:

- proporcji gatunków iglastych i liściastych w strukturze zalesienia;
- funkcji wodo lub glebochronnej terenu zalesianego;
- rodzaju materiału sadzeniowego;
- zabezpieczenia przed zwierzyną;
- ukształtowania terenu.

3. Premie dla młodych rolników

Beneficjent

Młody rolnik – osoba, która nie ukończyła 40 roku życia, posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe i po raz pierwszy rozpoczyna samodzielne prowadzenie gospodarstwa rolnego jako **kierujący gospodarstwem** (nie prowadziła działalności rolniczej lub prowadzi działalność rolniczą nie dłużej niż 18 miesięcy w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy).

Kierujący gospodarstwem prowadzi gospodarstwo osobiście, na własny rachunek i we własnym imieniu, ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z jego prowadzeniem.

Przesłanki prowadzenia gospodarstwa rolnego jako **kierujący gospodarstwem**:

- uzyskanie wpisu do ewidencji producentów rolnych
- zgłoszenie zwierząt gospodarskich do rejestru
- wystąpienie o płatności bezpośrednie

- wystąpienie o pomoc finansową dla rolników (SAPARD, SPO 2004-2006 PROW 2004-2006, PROW 2007-2013)
- wystąpienie o kredyt preferencyjny
- prowadzenie działu specjalnego produkcji rolnej

Warunki kwalifikowalności

Przedłożenie i realizacja biznesplanu dotyczącego rozwoju gospodarstwa.

Gospodarstwo młodego rolnika:

- ma powierzchnię użytków rolnych równą co najmniej średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w województwie, w którym położone jest gospodarstwo młodego rolnika, oraz nie większą niż 300 ha (nie dotyczy działów specjalnych produkcji rolnej)
- ma wielkość ekonomiczną od 20 tys. euro do 100 tys. Euro
- stanowi własność beneficjenta lub dzierżawę z zasobu własności rolnej Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego

Gospodarstwo młodego rolnika musi osiągnąć wymaganą wielkość w okresie realizacji warunków, z zastrzeżeniem których została wydana decyzja o przyznaniu pomocy.

Rodzaj wsparcia

Premia na rozwój gospodarstwa, wypłacana w dwóch ratach (I rata w wysokości 80% kwoty pomocy, druga rata w wysokości 20% kwoty pomocy). Wysokość premii 150000 zł.

Warunkiem wypłaty drugiej raty jest prawidłowa realizacja biznesplanu.

Wydatkowanie I raty (80%) premii na inwestycje w gospodarstwie musi być udokumentowane.

Niektóre zobowiązania beneficjenta:

- prowadzenie rachunkowości rolnej w gospodarstwie
- stanie się „aktywnym rolnikiem” w rozumieniu przepisów UE o płatnościach bezpośrednich w terminie 18 miesięcy od daty przejęcia gospodarstwa

4. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

1. Zakres pomocy

Pomoc udzielana będzie na realizację projektów w zakresie tworzenia lub rozwijania mikroprzedsiębiorstw

2. Beneficjenci

Osoby fizyczne, prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, prowadzące działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro.

3. Poziom i wysokość pomocy

- Poziom pomocy udzielanej beneficjentowi wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowalnych projektu

- Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi nie może przekroczyć 500 tys. zł, a w przypadku przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych – 100 tys. zł.

- Pomoc będzie udzielana na zasadzie refundacji poniesionych kosztów
- Projekty mogą być realizowane w dwóch etapach

4. Kryteria dostępu:

- Projekt jest uzasadniony ekonomicznie – biznesplan.
- Projekt spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tego projektu.
- Projekt realizowany jest w miejscowości do 2 tys. mieszkańców, należącej do gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej, w której – znajduje się siedziba przedsiębiorcy.
- Beneficjent nie będący właścicielem nieruchomości, której dotyczy projekt posiada prawo do dysponowania tą nieruchomością na cele określone w projekcie przez okres 5 lat po zakończeniu realizacji projektu.

5. Modernizacja gospodarstw rolnych

Beneficjenci

Rolnik lub grupa rolników.

Rolnik może być osobą fizyczną, osobą prawną, spółką osobową, prowadząca działalność rolniczą w celach zarobkowych w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.

Grupę rolników stanowi co najmniej dwóch rolników, którzy ubiegają się wspólnie o pomoc w celu zrealizowania operacji, która poprawi ogólne wyniki w gospodarstwach tych rolników.

Pomoc jest udzielana na materialne lub niematerialne inwestycje **poprawiające ogólne wyniki gospodarstw rolnych prowadzących zarobkową działalność rolniczą.**

Każda operacje będzie musiała obligatoryjnie przyczyniać się do **poprawy ogólnych wyników gospodarstwa rolnego poprzez poprawę konkurencyjności lub zwiększenie rentowności gospodarstwa rolnego w wyniku jego restrukturyzacji**, co wyrazi się wzrostem wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA).

Przez **restrukturyzację** rozumie się zasadnicze zmiany w gospodarstwie, które mają na celu poprawę jego konkurencyjności i zwiększenie jego rentowności oraz dokonywane z uwzględnieniem zmian w otoczeniu oraz wewnętrznych potrzeb danego gospodarstwa.

Restrukturyzacja musi doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu lub skali produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 20 % w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Dodatkowo (nieobligatoryjnie) operacja będzie mogła przyczyniać się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa poprzez:

- poprawę efektywności korzystania z zasobów wodnych w gospodarstwie,
- poprawę efektywności korzystania z energii w gospodarstwie,
- zwiększenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwie,
- redukcję emisji podtlenku azotu i metanu z rolnictwa w gospodarstwie,
- poprawę sekwestracji węgla w rolnictwie w gospodarstwie.

Możliwość realizacji inwestycji zbiorowych.

(tj. inwestycji realizowanych przez co najmniej dwóch rolników, dotyczące gospodarstw tych rolników i w nich realizowane np. budowa wspólnej przechowalni, silosu albo zakup wspólnej maszyny do prac polowych. Inwestycje zbiorowe są realizowane wyłącznie przez grupy rolników.)

Na podstawie zdiagnozowanych potrzeb zaplanowano, że w ramach działania będą realizowane operacje:

- wynikające z konieczności dostosowania gospodarstw prowadzących **produkcję mleka** do planowanego zniesienia kwotowania produkcji mleka,
- dotyczące **produkcji bydła mięsnego**,
- dotyczące **produkcji prosiąt**,
- dotyczące **przechowalnictwa produktów** rolnych pochodzących z gospodarstwa (m.in. zboża, owoce, warzywa),
- stanowiące **projekty zbiorowe** (realizowane przez co najmniej 2 rolników),
- dotyczące gospodarstw **ekologicznych** lub gospodarstw prowadzących **produkcję integrowaną**,
- mające na celu **poprawę jakości produktu** lub **zwiększenie wartości dodanej produktu, w tym poprzez przygotowanie produktu do sprzedaży**,
- mające na celu **zakładanie plantacji wieloletnich**.

Uzasadnione ekonomicznie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii może stanowić element ww. rodzajów operacji.

Koszty kwalifikowalne :

- a) koszty budowy lub modernizacji obiektów budowlanych;
- b) koszty zakupu lub leasingu zakończonym przeniesieniem prawa własności nowych maszyn, urządzeń i wyposażenia, w tym oprogramowania komputerowego, do wartości rynkowej majątku;
- c) koszty zakładania plantacji wieloletnich, z wyłączeniem zakładania plantacji choinek, plantacji roślin na cele energetyczne, mateczników drzew, (...).

koszty ogólne związane z wydatkami, o których mowa w lit. a) i b), takich jak honoraria architektów, inżynierów, opłaty za konsultacje, studia wykonalności, nabycie patentów, pozwoleń lub licencji

Brak możliwości dofinansowania:

- prostych inwestycji odtworzeniowych,
- zakupu zwierząt lub roślin jednorocznych,
- dodatkowych kosztów związanych z umową leasingu, takich jak np. marża finansującego i ubezpieczenie.

Nie przewiduje się możliwości wsparcia zakupu używanych rzeczy ruchomych (maszyn, urządzeń i wyposażenia).

Warunki kwalifikowalności

O pomoc może ubiegać się rolnik, który prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zarobkową działalność rolniczą.

Pomoc dotyczy gospodarstw prowadzących działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym również produkcji materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego lub reprodukcyjnego, produkcji warzywniczej, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowli i produkcji materiału zarodkowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych lub produkcji zwierzęcej typu przemysłowego fermowego, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy stanowi co najmniej równowartość **15 tys. euro. i nie jest większa niż 100 tys. euro.**

Rolnik posiadający gospodarstwo o powierzchni **powyżej 300 ha nie może ubiegać się o pomoc.**

W przypadku **grupy rolników** warunek posiadania gospodarstwa powinien być spełniony przez każdego z rolników tworzących grupę. Wymagana wielkość ekonomiczna oraz wymagana maksymalna powierzchnia będą ustalane przez sumowanie wielkości ekonomicznej i powierzchni gospodarstw rolników tworzących grupę. Gospodarstwo każdego z rolników tworzących grupę powinno mieć co najmniej minimalną wielkość ekonomiczną wymaganą w działaniu „Restrukturyzacja małych gospodarstw”.

Pomoc ma formę **refundacji części kosztów** kwalifikowalnych operacji (części poniesionych kosztów realizacji inwestycji).

Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

- **500 000 zł** – dotyczy budowy lub modernizacji budynków inwentarskich łącznie z ich wyposażeniem w zakresie niezbędnym do produkcji,
- **200 000 zł** - dotyczy pozostałych operacji.

Beneficjent będzie mógł otrzymać **zaliczkę.**

Intensywność pomocy

Do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji i nie mniej niż 40 %.

Podwyższony poziom pomocy będzie miał zastosowanie w przypadku młodych rolników i inwestycji zbiorowych

6. Restrukturyzacja małych gospodarstw

Beneficjent

rolnik, będący osobą fizyczną, prowadzący małe gospodarstwo rolne

Warunki kwalifikowalności

- prowadzenie działalności rolniczej w celach zarobkowych w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej
- wielkość ekonomiczna gospodarstwa nie mniejsza niż 2 tys. euro i nie większa niż 15 tys. euro
- prowadzenie rachunkowości rolnej w gospodarstwie
- przedłożenie i realizacja biznesplanu dotyczącego rozwoju gospodarstwa

Beneficjent

rolnik, będący osobą fizyczną, prowadzący małe gospodarstwo rolne

Warunki kwalifikowalności

- prowadzenie działalności rolniczej w celach zarobkowych w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej
- wielkość ekonomiczna gospodarstwa nie mniejsza niż 2 tys. euro i nie większa niż 15 tys. euro
- prowadzenie rachunkowości rolnej w gospodarstwie
- przedłożenie i realizacja biznesplanu dotyczącego rozwoju gospodarstwa

Biznesplan powinien zawierać:

- cele, spójną koncepcję i etapy rozwoju gospodarstwa
- opis wyjściowej i docelowej sytuacji gospodarstwa, w szczególności informacje dotyczące zasobów gospodarstwa oraz struktury produkcji
- opis i harmonogram planowanych działań prowadzących do restrukturyzacji gospodarstwa, w tym inwestycji
- wyjściową i docelową wielkość ekonomiczną gospodarstwa,
- informacje nt. planowanych szkoleń i korzystania z doradztwa,
- informacje nt. innych zamierzeń dotyczących rozwoju gospodarstwa.

W okresie realizacji biznesplanu ma nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 15 tys. euro, przy czym wzrost ten musi wynieść co najmniej 20% wartości wyjściowej.

Rodzaj wsparcia

Premia w wysokości 60 000 zł.

Premia będzie wypłacana w dwóch ratach (I rata w wysokości 80% kwoty pomocy, druga rata w wysokości 20% kwoty pomocy).

Warunkiem wypłaty drugiej raty jest prawidłowa realizacja biznesplanu.

Wydatkowanie I raty premii na inwestycje w gospodarstwie musi być udokumentowane.

Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie chowu drobiu.

7. Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

Cel szczegółowy – ułatwianie różnicowania działalności, zakładania nowych, małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy (6A);

Działanie będzie realizować cele przekrojowe polityki rozwoju obszarów wiejskich, jakimi są: innowacyjność, środowisko oraz przeciwdziałanie zmianie klimatu i przystosowanie się do niej.

Beneficjent

Osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik deklarujący podjęcie działalności pozarolniczej.

Koszty kwalifikowalne

Koszty inwestycyjne materialne i niematerialne, bezpośrednio związane z podjęciem działalności nierolniczej.

Warunki kwalifikowalności

- operacja jest uzasadniona ekonomicznie (biznesplan).
- miejsce prowadzenia działalności znajduje się na obszarze wiejskim ,
- operacja jest realizowana poza obszarem funkcjonalnym miast,
- utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu średniorocznym (również samozatrudnienie),
- pomoc może być przyznana tylko raz w okresie realizacji Programu

- wypłacenie ostatniej raty uzależnione jest od prawidłowej realizacji planu operacyjnego.

Wsparciem nie może być objęta działalność polegająca na świadczeniu usług dla gospodarstw rolnych.

Rodzaj wsparcia

- Pomoc w postaci premii w wysokości do 150 tys. zł przyznawanej w związku z rozpoczęciem samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej.
- Wydatkowanie premii musi być udokumentowane.
- Pomoc będzie miała charakter pomocy de minimis.

p.o. Kierownik
Powiatowego Zespołu Doradztwa
Rolniczego Opoczno

Sylwia Wąsik